

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในสังคมปัจจุบันที่เต็มไปด้วยการแข่งขันกันในด้านต่าง ๆ เนื่องจากความเจริญที่ได้พัฒนาไปอย่างรวดเร็ว ยิ่งสังคมมีความเจริญไปมากเท่าใด คนในสังคมนั้นจะต้องพยายามปรับตัวให้เข้ากับสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปให้มากเท่านั้น สิ่งสำคัญอย่างหนึ่งที่จะช่วยยกระดับให้คนก้าวทันโลกทันต่อเหตุการณ์ และสามารถปรับตัวให้เข้ากับสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปได้ก็คือ การศึกษานั้นเอง เพราะการศึกษาเป็นปัจจัยพื้นฐานสำคัญที่จะช่วยส่งเสริมการพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้า การศึกษาทำให้ประชาชนเกิดความคิดสามารถปรับปรุงชีวิตของตนให้มีคุณภาพที่ดีและประกอบอาชีพดำรงชีวิตด้วยความเจริญก้าวหน้า

การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาเป็นสถาบันวิชาการที่สังคมมอบหมายให้ทำหน้าที่สร้างสรรค์ความก้าวหน้าทางวิชาการเพื่อก่อให้เกิดความเจริญงอกงามทางปัญญาแก่บุคคลและสังคม สถาบันการศึกษาได้รับการสถาปนาขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการของสังคมแต่ละยุคแต่ละสมัยมาโดยตลอด

การเปลี่ยนแปลงที่สำคัญสำหรับประเทศที่กำลังพัฒนา ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการขยายเมือง อันเนื่องมาจากการพัฒนาประเทศ และอัตราการเกิดของประชากรที่เพิ่มขึ้นทุกปีส่งผลกระทบในด้านการกระจายความเจริญออกไปสู่สังคมในชนบท รัฐบาลไม่สามารถจัดตั้งมหาวิทยาลัยและสถาบันอุดมศึกษาของรัฐออกไปให้ทั่วถึงในทุกภูมิภาคได้ และความสามารถในการรองรับนักศึกษาเข้าศึกษามีจำนวนจำกัด จากปัญหาเหล่านี้จึงก่อให้เกิดการแข่งขันจากภาคเอกชนในการจัดตั้งมหาวิทยาลัยเอกชนขึ้นมาจำนวนมาก

ในปัจจุบันค่านิยมต่าง ๆ ได้เปลี่ยนแปลงไปตามกระแสโลกาภิวัตน์ สังคมยอมรับและให้ความสำคัญกับมหาวิทยาลัยเอกชนมากขึ้น ทั้งจากผู้ปกครอง บิดา/มารดา หรือตัวเด็กนักเรียนเอง โดยที่มหาวิทยาลัยเอกชนเองก็ได้พยายามสร้างภาพลักษณ์ของตนขึ้นเพื่อให้เกิดความแตกต่าง

จากสถาบันอื่น ๆ และเพื่อให้เกิดการยอมรับในสังคม เพราะขณะนี้ต้องยอมรับว่าผู้บริโภคมักมีความรู้มากขึ้นในเรื่องของการตลาดซึ่งมีการพัฒนาอย่างรวดเร็ว " ภาพลักษณ์ขององค์กรจึงเป็นสิ่งหนึ่งหรือเงื่อนไขอย่างหนึ่งที่ผู้บริโภคจับตามอง

สำหรับประเทศไทย มหาวิทยาลัยหรือวิทยาลัยเอกชนเกิดขึ้นหลังมหาวิทยาลัยของรัฐ โดยรัฐบาลได้อนุญาตให้เอกชนมีส่วนร่วมรับภาระในการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาได้เมื่อปี พ.ศ. 2512 จากการประกาศพระราชบัญญัติวิทยาลัยเอกชน ในระยะแรกมีสถาบันอุดมศึกษาเอกชน 6 แห่ง สังกัดกับกระทรวงศึกษาธิการ ได้แก่ วิทยาลัยเกริก วิทยาลัยกรุงเทพ วิทยาลัยไทยสุริยะ (เปลี่ยนชื่อเป็นวิทยาลัยศรีปฐม เมื่อพ.ศ. 2515) วิทยาลัยพัฒนา (ปัจจุบันเลิกดำเนินการแล้ว) และวิทยาลัยการพาณิชย์ (เปลี่ยนชื่อเป็นวิทยาลัยการค้าเมื่อ พ.ศ. 2516) (ทบวงมหาวิทยาลัย ม.ป.ป.) ต่อมาได้มีการออกพระราชบัญญัติสถาบันอุดมศึกษาเอกชนขึ้นใหม่อีกในปีพ.ศ. 2522 และพระราชบัญญัติสถาบันอุดมศึกษาเอกชน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2535 (กองสถาบันอุดมศึกษาเอกชน. 2535 : 1-19) ส่งผลทำให้มีการขอจัดตั้งสถาบันอุดมศึกษาเอกชนเพิ่มขึ้น

ปีการศึกษา 2539 มีสถาบันอุดมศึกษาเอกชนเปิดดำเนินการตามพระราชบัญญัติสถาบันอุดมศึกษาเอกชน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2535 จำนวน 35 สถาบัน โดยอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของกองสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ทบวงมหาวิทยาลัย ซึ่งภายหลังได้เปลี่ยนเป็นสำนักกิจการสถาบันอุดมศึกษาเอกชน เมื่อวันที่ 29 ธันวาคม พ.ศ. 2535 (พระราชกฤษฎีกา แบ่งส่วนราชการสำนักงานปลัด ทบวง ทบวงมหาวิทยาลัย. 2535)

สถาบันอุดมศึกษาเอกชน 35 สถาบัน จำแนกเป็น ประเภทมหาวิทยาลัย 18 แห่งคือ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกริก มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีมหานคร มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต มหาวิทยาลัยรังสิต มหาวิทยาลัยศรีปฐม มหาวิทยาลัยสยาม มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ มหาวิทยาลัยนานาชาติศรีนครินทรสยาม มหาวิทยาลัยพายัพ มหาวิทยาลัยบริติช (ประเทศไทย) มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล และประเภทวิทยาลัย 17 แห่ง ซึ่งสถาบันอุดมศึกษาเอกชนนี้ตั้งอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล 24 แห่ง และในภูมิภาค 11 แห่ง

ในด้านความเป็นเจ้าของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ปรากฏว่าผู้เป็นเจ้าของเป็นประเภท บุคคลธรรมดา และเป็นมูลนิธิหรือกลุ่มบุคคล ส่วนขนาดของสถาบันนั้นมีทั้งขนาดใหญ่และเล็ก สถาบันอุดมศึกษาเอกชนยังมีจำนวนนักศึกษาเพิ่มขึ้นในอัตราที่เร็วกว่ามหาวิทยาลัยปิดของรัฐ ในแง่หลักสูตรก็มีการเปิดสอนเกือบครบทุกหลักสูตร

ส่วนมหาวิทยาลัยและสถาบันอุดมศึกษาของรัฐมีจำนวน 20 สถาบัน (รายงานการศึกษา สถาบันอุดมศึกษาของรัฐในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2537) จะเห็นว่าสถาบัน อุดมศึกษาของเอกชนมีจำนวนมากกว่ามหาวิทยาลัยและสถาบันการศึกษาของรัฐ ดังนั้น การสร้าง ภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัยเอกชนจึงเป็นเรื่องสำคัญและต้องดำเนินการโดยด่วน หาก มหาวิทยาลัยเอกชนสามารถพัฒนาศักยภาพทางวิชาการให้สูงทัดเทียมอารยประเทศได้ มหาวิทยาลัยเอกชนจะเป็นองค์กรสำคัญที่สุดในการพัฒนากำลังคนป้อนสู่ตลาดแรงงาน และช่วย พัฒนาประเทศไปสู่ความเจริญ

อย่างไรก็ตามในขณะนี้ถึงแม้มหาวิทยาลัยเอกชนจะมีอัตราการขยายตัวอย่างรวดเร็ว แต่ การเจริญเติบโตอย่างมีคุณภาพเพื่อให้ก้าวหน้าทัดเทียมกับมหาวิทยาลัยของรัฐและของต่าง ประเทศ ตลอดจนเป็นที่ยอมรับในวงการทั่วไปนั้น สถาบันอุดมศึกษาเอกชนจะต้องให้ความสำคัญ ต่อการพัฒนาวิชาการและบุคลากรให้มากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะในด้านการสร้างภาพลักษณ์โดยรวม (CORPORATE IMAGE) ของมหาวิทยาลัยเอกชน เพราะในปัจจุบันการสร้างภาพลักษณ์กลายเป็น สิ่งจำเป็นอย่างยิ่งต่อองค์กร โดยการสร้างภาพลักษณ์องค์กรจะเน้นถึงการสร้างภาพในใจ หรือ ความประทับใจที่บุคคลมีต่อองค์กรหนึ่ง โดยมุ่งเน้นการสร้างภาพของความดี และความ สวยงามขององค์กรให้ปรากฏแก่สาธารณชน การสร้างภาพลักษณ์เป็นเรื่องที่ต้องอาศัยระยะเวลา ไม่ใช่ทำเพียงแค่ครั้งเดียว ชั่วครู่ชั่วยาม ดังนั้นจึงไม่ควรปล่อยให้สูญเสียไปโดยเปล่าประโยชน์ เพราะในอนาคตอัตราการแข่งขันก็ยิ่งจะเพิ่มมากขึ้นทุกที ถ้าหากองค์กรได้รู้ข้อเด่นข้อด้อยของ ตนเองก่อนแล้ว และนำมาปรับปรุงแก้ไข พัฒนาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และคงภาพลักษณ์ของ องค์กรไว้ได้ องค์กรนั้นก็ประสบความสำเร็จในอนาคตต่อไป

เพื่อให้ได้แนวทางที่สามารถยกระดับคุณภาพของมหาวิทยาลัยเอกชนให้ทัดเทียมกับ มหาวิทยาลัยของรัฐ โดยการศึกษาหาข้อมูลเกี่ยวกับภาพลักษณ์ในด้านต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัย

เอกชนที่มีลักษณะเด่นที่สุดและด้อยที่สุด ผู้วิจัยจึงทำการวิจัยภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัยเอกชน ในสายตาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย และผลการวิจัยนี้จะเป็นประโยชน์ในการพัฒนา ส่งเสริมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์

เพื่อสำรวจความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีต่อภาพลักษณ์ของ มหาวิทยาลัยเอกชนในด้านต่าง ๆ

ปัญหาคำวิจัย

1. นักเรียนหญิงและนักเรียนชายมีความคิดเห็นเรื่องภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัย เอกชนต่างกันหรือไม่
2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีความคิดเห็นเรื่อง ภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัยเอกชนต่างกันหรือไม่
3. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพที่แตกต่างกันมีความคิด เห็นเรื่องภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัยเอกชนต่างกันหรือไม่
4. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่ผู้ปกครองมีสถานะทางเศรษฐกิจที่แตกต่างกันมี ความคิดเห็นเรื่องภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัยเอกชนต่างกันหรือไม่
5. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายมีความคิดเห็นเรื่องภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัย เอกชนอย่างไร
6. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกันมีความสนใจ เข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยเอกชนแตกต่างกันหรือไม่

7.นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกันมีความคิดเห็นเรื่องภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัยเอกชนต่างกันหรือไม่

สมมติฐาน

1.นักเรียนหญิงและนักเรียนชายมีความคิดเห็นเรื่องภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัยเอกชนแตกต่างกัน

2.นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีความคิดเห็นเรื่องภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัยเอกชนแตกต่างกัน

3.นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่บิดามารดาประกอบอาชีพที่ต่างกันมีความคิดเห็นเรื่องภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัยเอกชนแตกต่างกัน

4.นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่บิดามารดามีสถานะทางเศรษฐกิจที่ต่างกันมีความคิดเห็นเรื่องภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัยเอกชนแตกต่างกัน

5.นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายมีความคิดเห็นเรื่องภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัยเอกชนในเชิงบวก

6.นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกันมีความสนใจเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยเอกชนแตกต่างกัน

7.นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกันมีความคิดเห็นเรื่องภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัยเอกชนแตกต่างกัน

ขอบเขตการวิจัย

ผู้วิจัยเลือกศึกษาเฉพาะนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา (ในเขตกรุงเทพมหานคร) ที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผลการศึกษาจะเป็นแนวทางในการให้ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องเกี่ยวกับภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัยเอกชนแก่นักเรียน ผู้ปกครองตลอดจนประชาชนทั่วไป
2. ผลการศึกษาจะเป็นประโยชน์แก่มหาวิทยาลัยเอกชน จะได้นำไปพิจารณาเพื่อปรับปรุงแก้ไขภาพลักษณ์ที่ไม่พึงประสงค์ ตลอดจนสร้างหรือธำรงไว้ซึ่งภาพลักษณ์ที่ต้องการ
3. ผลการศึกษาจะเป็นการให้ข้อมูลข่าวสารแก่อาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา เพื่อนำไปใช้ประกอบการให้ข้อมูลแก่นักเรียนต่อไป

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

นิยามศัพท์

ภาพลักษณ์ หมายถึง ภาพที่เกิดขึ้นในใจของคนเรา ภาพในใจนี้เกิดขึ้นจากการได้รับ ข้อมูลข่าวสารจากประสบการณ์ทั้งทางตรงและทางอ้อม บวกกับความรู้สึกนึกคิดที่เกิดขึ้นในจิตใจ หรือภาพในใจที่บุคคลรับรู้ต่อ บุคคล วัตถุ สิ่งของ สถาบันและสถานที่ต่าง ๆ ในที่นี้คือ ภาพลักษณ์ที่เกิดขึ้นต่อมหาวิทยาลัยเอกชน ในเรื่องต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ 1. ชื่อเสียงของผู้บริหารและ อาจารย์ 2. ความมั่นคงของสถาบัน 3. ประสิทธิภาพและการดำเนินงานของผู้บริหาร 4. ประสิทธิภาพของผู้สอน 5. ความนิยมของนักเรียน 6. คุณภาพการศึกษาของอาจารย์มหาวิทยาลัยเอกชน 7. คุณภาพของบัณฑิต 8. การยอมรับของสังคม 9. เทคโนโลยีทางการศึกษา 10. การเรียกเก็บค่าธรรมเนียมการศึกษา 11. ความเหมาะสมของการจัดอาคารและสถานที่ 12. บรรยากาศทางวิชาการ 13. การมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อสังคม 14. การเผยแพร่ข่าวสารของมหาวิทยาลัย

ภาพลักษณ์เชิงบวก หมายถึง ภาพที่เกิดขึ้นในใจที่เรามีต่อบุคคล วัตถุ สิ่งของ สถาบัน และสถานที่ต่าง ๆ ในที่นี้ คือมหาวิทยาลัยเอกชน ภาพที่เกิดขึ้นนั้นเป็นไปในลักษณะที่เห็นด้วย ส่งเสริมและสนับสนุนไปในทางที่ดี เช่น ภาพลักษณ์ในเรื่องของความมั่นคง ความปลอดภัย ชื่อเสียงขององค์กร เป็นต้น และในลักษณะที่ตรงข้ามกันนี้จัดเป็นภาพลักษณ์เชิงลบ

มหาวิทยาลัยเอกชน หมายถึง สถาบันอุดมศึกษาเอกชนในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ซึ่ง จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสถาบันอุดมศึกษาเอกชน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2536 และได้รับอนุมัติให้มี วิทยฐานะเป็นมหาวิทยาลัย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย